

LUNDS UNIVERSITET
Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen
Docent Henrik Wenander

YTTRANDE

2018-03-05

Dnr V 2017/2111

1

Justitiedepartementet

Remiss: Hemlig dataavläsning – ett viktigt verktyg i kampen mot allvarlig brottslighet (SOU 2017:89)

Ju2017/08898/Å

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av docenterna Henrik Wenander, Bengt Lundell och Vilhelm Persson.

Allmänt

Allmänt kan de i betänkandet intagna förslagen principiellt betraktas som en anpassning till den tekniska utvecklingen. Motsvarande åtgärder har redan tidigare godtagits avseende andra kommunikationsformer. Fakultetsstyrelsen anser dock att det finns anledning att följa upp nyttan med lagstiftningen efter viss tid. En återkoppling till domstolarna av resultatet av en sådan uppföljning är då nödvändig. Även om ingrepp av detta slag sedan tidigare godtas rör det sig om långtgående åtgärder. Om det visar sig att de inte har tillräcklig betydelse i praktiken bör detta uppmärksammas.

När det gäller bestämmelsernas geografiska tillämpningsområde anför betänkandet att det finns starka skäl att ändra på den syn på territorialitetsprincipen som anges vara etablerad i svensk rätt (s. 479 ff.). Samtidigt lämnas inget författningsförslag, detta med hänvisning till att detta inte bör regleras lagstiftningsvägen inom ramen för denna utredning. Fakultetsstyrelsen anser att uttalanden av detta slag i utredningsbetänkanden som inte åtföljs av lagförslag kan skapa osäkerhet om rättsläget. Frågan bör uppmärksammas i den fortsatta beredningen.

Förslaget till lag om hemlig dataavläsning

1 §

När det gäller vilken utrustning som ska anses omfattas av regleringen anges i författningskommentaren att denna avgränsning får göras utifrån ”vad som framstår som rimligt med hänsyn till det identifierade informationssystem som anges i tillståndet” (s. 499). Även om det inte är möjligt att ställa upp några helt klara gränser bör regleringen ge tydligare hållpunkter för denna bedömning än en ospecificerad rimlighetsprövning. Med tanke på att det rör sig om en begränsning av medborgerliga fri- och rättigheter (2 kap. 21 § regeringsformen) är det exempelvis befogat att i denna del närmare överväga betydelsen av proportionalitetsprincipen vid rättighetsinskränkningar för rimlighetsbedömningen.

2 §

I 2 § första stycket 2 anges att regleringen bland annat handlar om uppgifter ”om annat än innehållet i sådana meddelanden som anges i 1”. Fakultetsstyrelsen anser att punktens formulering bör förtydligas.

4 §

Formuleringen i 4 § avviker från andra liknande bestämmelser. Medan att 4 § anger att ”hemlig dataavläsning får [...] användas”, talar 6 och 8 §§ om när ”[t]illstånd till hemlig dataavläsning får meddelas”. Det behöver förtydligas att också dataavläsning enligt 4 § förutsätter tillstånd.

8 §

Enligt 8 § första stycket 4 får tillstånd till hemlig dataavläsning meddelas om det finns synnerliga skäl. Med tanke på placeringen under rubriken *Särskild utlänningskontroll* antar fakultetsstyrelsen att de särskilda skälen ska vara knutna till den särskilda utlänningskontrollen. Lydelsen bör förtydligas.

18 §

Utredningen föreslår inte någon skyldighet för de berörda privata aktörerna att bistå den verkställande myndigheten (jfr det särskilda yttrandet från experter i utredningen). Fakultetsstyrelsen anser att den fortsatta beredningen i lagstiftningsärendet bör uppmärksamma möjligheterna till att på andra sätt få aktörerna att samverka för att underlätta verkställighet. Det kan exempelvis handla om krav på hur de privata aktörerna organiserar sin verksamhet.

Enligt delegation

Henrik Wenander